

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5ObdoK/2/2023
Identifikačné číslo spisu: 6119374135
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6119374135.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu FOBOS INTERTRAST, s.r.o., so sídlom ulička Električeskij 12, kancelária II, miestnosť 6, 123 056 Moskva, Ruská Federácia, IČO: 1137746084376, zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Sečanským, so sídlom Záhradnícka 93, 821 08 Bratislava, IČO: 30 786 592, proti žalovanému KASATKIN Recovery, k.s., so sídlom Záhradnícka 29, 811 07 Bratislava, IČO: 50 382 888, správca konkurznej podstaty úpadcu Hajtovky, s.r.o. „v konkurze“, so sídlom Rudohorská 33, 974 11 Banská Bystrica, IČO: 45 486 174, zastúpenému advokátskou kanceláriou KASATKIN & PARTNERS s. r. o., so sídlom Záhradnícka 29, 811 07 Bratislava, IČO: 47 255 021, o určenie popretých pohľadávok, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 26Cbi/13/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43CoKR/8/2022-310 z 28. apríla 2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á n á r o k voči žalobcovi na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

- Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 43CoKR/8/2022 - 310 zo dňa 28. apríla 2022 potvrdil odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) č. k. 26Cbi/13/2019-252 zo dňa 19. augusta 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 26Cbi/13/2019-265 zo dňa 21. septembra 2021 a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.
- Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania. Podľa odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie sa žalobca

podanou žalobou domáhal určenia pravosti žalovaným správcom popretých pohľadávok, pozostávajúcich z istiny 1 078 000 eur a zmluvnej pokuty 53 900 eur. Pohľadávky boli žalobcom v konkurznom konaní na majetok úpadcu uplatnené

dňa 17.07.2019 prihláškami datovanými dňa 21.06.2019 a následne správcom zapísané v zozname pohľadávok pod poradovým č. 165 a č. 166. Právnym dôvodom pohľadávok

je zmluva o dielo označená ako „Zmluva č. 2206/14 o dielo na uskutočnenie

stavebno-montážnych prác“, uzatvorená dňa 28.05.2014 medzi úpadcom ako objednávateľom a spoločnosťou „OOO „Segata“, Nagornij proezd d.12, 117105 Moskva, Ruská federácia, IČO: 7726672245“ (ďalej tiež „Segata s.r.o.“) ako zhotoviteľom. Na zaplatenie ceny

za vykonané práce vystavila Segata s.r.o. faktúru, ktorú úpadca neuhradil. Dňa 07.11.2014 uzatvorili

Segata s.r.o. ako cedent a Fobos Intertrast s.r.o. (žalobca) ako cesionár, zmluvu

o postúpení pohľadávky č. 01-2014 a zároveň toho istého dňa strany podpísali preberací protokol k predmetnej zmluve, čo podľa žalobcu znamená, že sa stal veriteľom pohľadávky

z titulu ceny za vykonanie diela. Žalovaný správca konkurznej podstaty úpadcu prihlásenú pohľadávku pozostávajúcu z istiny poprel čo do právneho dôvodu a výšky a pohľadávku pozostávajúcu zo zmluvnej

pokuty poprel čo do právneho dôvodu, výšky a poradia, z dôvodu spornosti daných pohľadávok. Správca popretie odôvodnil tým, že iný veriteľ, Radoslav Jakub (ďalej tiež „veriteľ zistenej

pohľadávky“), si uplatnil v konkurze na majetok úpadcu

v základnej prihlasovacej lehote totožné pohľadávky, spolu v sume 1 131 900 eur

(zapísané ako jedna pohľadávka v zozname pohľadávok pod por. č. 44), ktoré nepoprel žiadny iný veriteľ ani správca, a považujú sa preto za zistené v celom rozsahu.

Žalobca tvrdil, že nadobudol pohľadávku od Segata s.r.o. o 23 dní skôr ako M. N. na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 30.11.2014, a preto sa M. N. nemohol stať veriteľom pohľadávky, nakoľko Segata s.r.o. v čase tohto postúpenia už nebola veriteľom a plnenie podľa tejto zmluvy by bolo podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemožné.

3. V konaní nebolo podľa súdu prvej inštancie sporné, že žalobca do konkurzu

na majetok úpadcu prihlásil po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty totožné pohľadávky ako veriteľ zistenej pohľadávky a že jediným dôvodom popretia pohľadávok žalobcu správcom bola skutočnosť, že tieto pohľadávky už boli v konkurze zistené, ako pohľadávky prihlásené iným veriteľom. Žalovaný správca v tejto súvislosti uviedol, že dal konateľom úpadcu po uplynutí základnej lehoty na prihlasovanie pohľadávok v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ZKR“) možnosť zaujať stanovisko a uplatniť prípadné námietky k prihláseným veriteľom a ich pohľadávkam, pričom voči pohľadávkam nebola uplatnená žiadna námietka a správca konkurznej podstaty nemal dôvod pohľadávky poprieť. Ak teda nedošlo k popretiu pohľadávok, tieto sú zistené a dochádza k ich uspokojeniu

v konkurznom konaní. Po prihlásení totožných pohľadávok žalobcom správca nemal

inú možnosť ako ich poprieť, keďže išlo o pohľadávky duplicitné vo vzťahu k už zisteným pohľadávkam.

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že predmetom konania je právne posúdenie duplicitného prihlásenia totožnej pohľadávky ďalším veriteľom, v porovnaní so skôr prihlásenou pohľadávkou, ktorá už bola zistená v plnom rozsahu v prospech iného veriteľa. V zmysle toho skúmal pohľadávky žalobcu

len v rozsahu dôvodov ich popretia žalovaným, keďže dôvody popretia vymedzujú predmet incidenčného konania a predmet dokazovania v tomto konaní. Ďalej uviedol, že právnym následkom zistenia pohľadávky v konkurze je, že táto pohľadávka bude v konkurze uspokojovaná z rozvrhu výťažku z príslušnej podstaty. Z tohto dôvodu bol správca povinný duplicitne prihlásenú pohľadávku v konkurze poprieť. K argumentácii žalobcu sa súd prvej inštancie vyjadril tak, že nie je v tomto konaní oprávnený skúmať oprávnenosť už zistenej pohľadávky iného veriteľa, a preto aj keby bola jednoznačne preukázaná neplatnosť postúpenia pohľadávky na veriteľa zistenej pohľadávky, nič by to nemenilo na jej právnom statuse zistenej pohľadávky, ktorá sa bude v konkurze uspokojovať.

5. Odvolací súd odvolanie žalobcu považoval za nedôvodné.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že skutkový stav v danej veci sporný nebol,

súd prvej inštancie z neho správne vychádzal. Odvolací súd podľa § 387 ods. 2 CSP odkázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil a považoval

tak za správne dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie žalobu zamietol.

K predmetu daného konania a rozhodovania vo veci, odvolací súd konštatoval, že sa odvíja práve od dôvodov popretia, ktoré vymedzujú zároveň aj predmet incidenčnej žaloby.

Tu poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) zverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2017 pod por. č. 63, podľa ktorého konkurzný súd nie je oprávnený preskúmať popretú pohľadávku z iných dôvodov ako tých, ktoré správca uviedol

v incidenčnom konaní. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie a s poukazom najmä na § 32 ods. 16 ZKR konštatoval, že prihlásená pohľadávka veriteľa, ktorá popretá nebola, sa považuje za zistenú a bude predmetom uspokojenia na základe postupu podľa § 94 a nasl. ZKR. Ďalej odvolací súd uviedol, že márne uplynutie lehoty na popretie pohľadávky, keď žiadny veriteľ a ani správca prihlásenú pohľadávku nepoprel, má za následok jej zistenie (§ 32 ods. 16 ZKR), ktoré je rovnocenné ako zistenie pohľadávky na základe právoplatného rozhodnutia súdu o určení pravosti popretej pohľadávky podľa § 32 ods. 18 ZKR.

6. K uvedeným záverom odvolací súd poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 409/2013-409 zo dňa 11.09.2014, podľa ktorého „účelom incidenčného konania je rozhodnúť o tom, či popierací prejav správcu obстоjí alebo nie, teda či dôvody obsiahnuté v popieraní prejavu správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená.

Výklad, podľa ktorého by popretie v akomkoľvek rozsahu automaticky aktivovalo prieskumnú právomoc súdu konajúceho v incidenčnom konaní v celom rozsahu, by znamenalo podstatné znevýhodnenie veriteľov tých pohľadávok, ktoré boli popreté čo do dôvodu alebo vymáhateľnosti. Incidenčné konanie nie je konaním, v ktorom by veriteľ uplatňoval svoju pohľadávku proti dlžníkovi a v ktorom by tak predmetom kognície konajúceho súdu mal byť celý právny vzťah medzi nimi v celej jeho šírke a hĺbke. Z konštrukcie § 32 konkurzného zákona je zrejmé, že „rozhodnutie“ správcu o tom, že pohľadávka bude uspokojená v určitom rozsahu alebo poradi (teda uznanie prihlásenej pohľadávky), je v podstate konečné, keďže proti nemu v rámci konkurzného konania neexistuje žiadny prostriedok nápravy.“

(pozn. text zvýraznil najvyšší súd).

7. Odvolací súd uzavrel, že skôr prihlásená pohľadávka iného veriteľa nebola popretá správcom ani iným veriteľom, a preto sa v zmysle § 32 ods. 16 ZKR považuje za zistenú, čo je aj na základe vyššie citovaného rozhodnutia ústavného súdu konečný stav, ktorý nie je možné revidovať iným spôsobom v rámci konkurzného konania.

Znamená to, že zistená pohľadávka veriteľa, prihlásená z toho istého dôvodu a v tej istej výške ako pohľadávka žalobcu (prihlásená až po tomto zistení), bude tou pohľadávkou, ktorá bude uspokojená v rámci konkurzného konania podľa § 94 a nasl. ZKR.

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodzoval (súdiac podľa obsahu dovolania) z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 CSP a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“) zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je podľa dovolateľa daná tým, že súd prvej inštancie nepostupoval v konaní správne, keďže sa nezaoberal dôvodmi žaloby, pretože vo vzťahu k predmetu konania neriešil otázky vymedzené v § 32 ods. 14 ZKR. Týmto postupom malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces

a dovolateľ v tejto súvislosti súčasne namieta aj vadu nesprávneho právneho posúdenia veci. Zároveň namieta nevykonanie ním navrhnutého dokazovania výsluchom svedkov, ktorými mieni preukázať, že právny dôvod duplicitne prihlásenej pohľadávky svedčí výlučne dovolateľovi (žalobcovi).

10. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje aj podľa § 421 CSP, pričom nesprávne právne posúdenie veci má spočívať v tom, že súdy nižších inštancií nemali skúmať pohľadávky žalobcu v rozsahu dôvodov ich popretia žalovaným, ale mali rozhodovať o tom, čoho sa žalobca v žalobnom petite v súlade s § 32 ods. 14 ZKR domáhal, teda rozhodnúť o právnom dôvode žalobcom prihlásených pohľadávok, o

výške týchto pohľadávok a o poradí, v akom sa majú počas konkurzu uspokojovať.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (ďalej tiež „dovolací súd“), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť [§ 447 písm. c), f) CSP].

K všeobecným podmienkam prípustnosti dovolania

12. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

13. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Zo zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody, a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

14. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný (§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a/ až c/ tohto ustanovenia). Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 v spojení s § 431 ods. 1 CSP a/alebo § 421 CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 59/2017 z 8. júna 2017).

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

15. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

17. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania primárne z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolať príпустnosť dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že mu ako žalovanej strane mal súd nesprávnym procesným postupom znemožniť, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K tvrdenej vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f) CSP malo dôjsť podľa dovolateľa tým, že oba súde nižších inštancií nekonali v súlade s § 32 ods. 14 ZKR, ktorý podľa dovolateľa vymedzuje predmet daného konania, preto ani neposudzovali žalobný petit, čím v dôsledku nesprávneho procesného postupu porušili právo dovolateľa na spravodlivý súdny proces.

18. Dovolať súd, viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania, po preskúmaní dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a v potrebnom rozsahu s ním súvisiaceho rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj konania predchádzajúceho ich vydaniu, s prihliadnutím na skutkové a právne okolnosti daného sporu, dospel k záveru, že v procesnom postupe týchto súdov nemožno vzhľadnúť vady zmätočnosti v zmysle úpravy obsiahnutej v § 420 písm. f) CSP, vytýkané dovolateľom.

19. Keďže pri odôvodňovaní napadnutého rozhodnutia zo strany odvolacieho súdu došlo k postupu podľa § 387 ods. 2 CSP, dovolací súd preskúmal aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, pričom nebola zistená vada zmätočnosti, ktorá by odôvodňovala príпустnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Predovšetkým, z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, z akých dôvodov rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Oba súde nižších inštancií okrem iného riadne odôvodnili svoj procesný postup pri vymedzení predmetu konania a ich meritórneho rozhodovania, a to aj s poukazom na pre vec relevantnú judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu. Rovnako tak súde nižších inštancií náležite vysvetlili dôvody, pre ktoré neboli akceptované dôkazné návrhy žalobcu na výsluch svedkov. Dovolať súd tu zdôrazňuje, že z práva na spravodlivý súdny proces síce vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán na vykonanie dôkazov, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (II. ÚS 410/06).

20. Súd prvej inštancie k dôvodom, pre ktoré nevyhovel návrhu dovolateľa na vykonanie dokazovania prostredníctvom výsluchov ním navrhovaných svedkov, konkrétne uviedol (ods. 3, 6), že „...v tomto súdnom konaní nie je výpoveď pána K. z hľadiska jeho postupu pri postúpení pohľadávky smerodajná z dôvodu, že žalobca si uplatnil pohľadávku, ktorá už je v konkurze úpadcu zistená u iného veriteľa, tento stav teda nie je možné zvrátiť v tomto incidenčnom konaní.“ Na uvedené nadviazal odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, keď k návrhu žalobcu na výsluch svedkov Z. a p. B. uviedol (ods. 40), že „okresný súd správne posúdil irelevantnosť navrhovaného dokazovania, ktoré nemôže zmeniť základný skutkový stav vychádzajúci zo záveru, že žalobcom prihlásená pohľadávka už v konkurznom konaní zistená je, avšak v prospech iného subjektu. Týmto incidenčným konaním nie je možné revidovať právny stav zistenia pohľadávky v prospech Radoslava Jakuba, t.j. totožnej pohľadávky, ktorá bola prihlásená skôr ako pohľadávka žalobcu a preto akékoľvek dokazovanie vo vzťahu k platnosti alebo neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky medzi spoločnosťou Segata s.r.o. a veriteľom zistenej pohľadávky M. N. je právne irelevantné.“ A ďalej (v ods. 41) odvolací súd uzavrel a zreteľne vysvetlil, že žalobca neuviedol žiadne skutkové a právne okolnosti, ktoré by boli spôsobilé zmeniť skutkové a právne posúdenie žalobcom uplatneného nároku okresným súdom, ktorý žalobu zamietol.

21. Rovnako podľa názoru dovolacieho súdu nevykonaním navrhovaných dôkazov výsluchom uvedených svedkov nedošlo k postupu, ktorým by vo vzťahu k žalobcovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Tieto dôkazy majú evidentne väzbu na tvrdenia žalobcu a na zisťovanie takých okolností, ktoré súde nižších inštancií, vzhľadom na charakter daného incidenčného konania a ním daný predmet posudzovania, nepovažovali za významné. Podstatné bolo, že tento svoj postup odvolací súd ako aj súd prvej inštancie, v napadnutom rozhodnutí dôkladne odôvodnili.

22. K tomu dovolací zdôrazňuje a opakuje, že ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá príпустnosť a

súčasne dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany ako dôsledok nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

23. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). V civilnom sporovom konaní súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie sporových strán (§ 185 ods. 1 CSP). Súd hodnotí predložené dôkazy a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku.

24. Vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP však nezakladá už to, ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, pretože to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčené (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov alebo i viaceré takéto dôkazy vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné. O prípad nepreskúmateľnosti (arbitrárnosti) rozhodnutia, založenej na takomto pochybení, by pritom mohlo ísť len vtedy, ak by dôkazy boli hodnotené v rozpore so zásadami elementárnej logiky, prípadne ak by závery boli vyvodzované z dôkazu, ktorý vôbec vykonaný nebol; o žiaden taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo.

25. Dopĺňanie dokazovania k okolnosti, či je platné postúpenie predmetných pohľadávok na M. N., ktoré ako ich veriteľ v zákonnej lehote prihlásil do konkurzu na majetok úpadcu, resp. či je ich oprávneným veriteľom v skutočnosti žalobca, podľa ním doloženej zmluvy o cesii, je v danom štádiu konkurzného konania ako aj z hľadiska predmetného incidenčného konania, právne nepodstatné, keďže tomu bráni už uzavretý skutkový a právny stav zistenej pohľadávky. To, že ide o iného veriteľa než je žalobca, na účinky zistenia pohľadávky podľa § 32 ods. 16 ZKR, ako náležite vysvetlil odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, nemá právne podstatný vplyv, a preto ani tie dôkazy, ktorých nevykonanie dovolateľ vytýka obom súdom nižších inšancií, by nemohlo dovolateľovi ako žalobcovi priniesť lepší výsledok v incidenčnom konaní. Z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu taktiež vyplýva riadne odôvodnený záver, že daný typ incidenčného konania o určenie pohľadávky (§ 32 ods. 9, 14, 16, 18 ZKR) nemožno zamieňať s konaním v spore veriteľa proti dlžníkovi o pohľadávku samotnú, prípadne medzi dvomi veriteľmi

tej istej pohľadávky o jej vlastníctvo. Pokiaľ sú splnené podmienky stanovené ZKR v ust. § 32 ods. 16, považuje sa pohľadávka za zistenú. V danom prípade ide o incidenčné konanie vyvolané konkurzom, preto je predmet sporu vymedzený rozsahom a dôvodmi popretia v konkurze. Pokiaľ dôvodom popretia správcu žalobcom prihlásených pohľadávok bola okolnosť predchádzajúceho zistenia totožných pohľadávok v zmysle § 32 ods. 16 ZKR, aj keď v prospech iného veriteľa, a teda duplicitné prihlásenie pohľadávok žalobcom, iné okolnosti už pre prejednanie a rozhodovanie v danom incidenčnom konaní neboli skutkovo ani právne významné.

26. Dovolací súd nepovažuje z hľadiska úpravy obsiahnutej v § 420 písm. f) CSP za opodstatnenú ani dovoláciu námietku, že súdy nižších inšancií v konaní nepostupovali procesne správne, keďže sa nezaoberali žalobou tak ako stanovuje § 32 ods. 14 CSP. Podľa tohto zákonného ustanovenia, v žalobe sa veriteľ môže domáhať určenia právneho dôvodu, vymáhateľnosti, poradia a výšky pohľadávky, ďalej zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva. V žalobe sa môže domáhať najviac toho, čo uviedol v prihláške. Tu však dovolateľ v skutočnosti zmiešava dovolacie dôvody týkajúce sa väd zmätočnosti z hľadiska procesného postupu v konaní, so svojimi výhradami voči meritórnemu rozhodnutiu samotnému, ktoré v sebe zahŕňa tak skutkové zistenia ako aj právne posúdenie veci. Je potrebné uviesť, že otázky týkajúce sa skutkových zistení a záverov sú z dovolacieho prieskumu vylúčené. Dovolací súd je totiž podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Samotné právne posúdenie veci, a to aj keby malo byť nesprávne, rovnako netvorí vadu zmätočnosti z hľadiska procesného postupu súdu v civilnom sporovom konaní.

27. V danom prípade je podstatné a z postupu ako aj z dotknutých rozhodnutí súdov nižších inšancií zrejmé, že oba súdy sa žalobou žalobcu náležite zaoberali, vykonali k nej potrebné dokazovanie, z neho vyvodili skutkové zistenia a tieto podradili pod právnu úpravu príslušnú pre rozhodovanie v danom type incidenčného sporu. To, že interpretácia dotknutých právnych noriem súdom, vrátane dovolateľom výslovne vytýkaného § 32 ods. 14 ZKR, nie je súladná s právnym názorom dovolateľa, netvorí vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Žiada sa len dodať, že pod aplikáciu a interpretáciu právnej normy je potrebné zahrnúť aj prípad, keď súd vzhľadom na posudzovaný skutkový stav vo veci dospeje k záveru o nedôvodnosti žaloby, resp. zistí dôvody vedúce k jej zamietnutiu. To však nijako nesúvisí s vadou procesného postupu namietanou dovolateľom, ktorý v podstate tvrdí, že oba súdy nesprávne procesne postupovali, ak v rozhodnutí nekopírovali žalobný petít a teda, ako umožňuje úprava obsiahnutá v § 32 ods. 14 ZKR, v prospech žalobcu neurčili právny dôvod, vymáhateľnosť, poradie, či výšku pohľadávky.

28. V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že odvolací súd sa v spojení s rozsudkom súdu prvej inšancie vyjadril ku všetkým pre vec podstatným námietkam, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čím dodržal zákonné požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia o odvolaní. Z napadnutého rozhodnutia je zjavné, že odvolací súd sa pri prejednaní veci a meritórnem rozhodovaní opieral o relevantnú judikatúru najvyšších súdnych autorít.

K problematike vymedzenia predmetu incidenčného konania odvolací súd kvalifikovane poukázal na uznesenie najvyššieho súdu z 30. januára 2017, sp. zn. 3Obdo/70/2016, publikované ako judikát v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2017 pod R 63/2017, podľa ktorého: „Konkurzný súd nie je oprávnený preskúmať popretú pohľadávku z iných dôvodov ako tých, ktoré správca uviedol

v incidenčnom konaní v popieracom prejave obsiahnutom v zozname pohľadávok.

Účelom incidenčného konania je rozhodnúť o tom, či dôvody obsiahnuté v popieracom prejave správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená“. Z uvedeného judikátu je zrejماً správnosť premisy, že práve úkon správcu, ktorým popiera pohľadávku prihlásenú do konkurzu, určuje predmet incidenčného konania.

29. V uvedenej súvislosti dáva dovolací súd do pozornosti aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/53/2020 z 24.02.2021, podľa ktorého súd v incidenčnom konaní je oprávnený preskúmať popretú pohľadávku len z tých dôvodov, ktoré správca uviedol v popieracom prejave. Nedostatok popretia pohľadávky, pre ktoré popretie nie je účinné, nie je možné odstrániť po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na popretie pohľadávky, z čoho je zrejmé, že po uplynutí tejto lehoty popretie pohľadávky nie je možné doplniť o nové dôvody popretia. Súd v incidenčnom konaní preto nebol oprávnený preskúmať dôvody popretia pohľadávky správcom, uplatnené po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na popretie prihlásených pohľadávok. Aj z uvedeného je možné dospieť k záveru, že predmet incidenčného konania

je daný dôvodmi, pre ktoré správca poprie pohľadávku. Skutočnosť, že predmet incidenčného sporu je limitovaný popieracím prejavom správcu, konštatoval aj ústavný súd v uznesení sp. zn. IV. ÚS 145/2022 z 23. marca 2022.

30. Dovolací súd z vyššie uvedeného konštatuje, že sudy nižších inštancií v preskúmvanej veci nezaťažili konanie dovolateľom namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, svoje závery a zvolený procesný postup riadne odôvodnili.

Pokiaľ sa uvedená argumentácia dovolateľa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, tak takáto námietka netvorí prípustný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP z hľadiska zmätočnosťných vád v procesnom postupe súdov, ktorý nemožno stotožňovať s právnym posúdením veci. Dovolacím prieskumom v predmetnej veci preto nebol nezistený nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý by mal za následok znemožnenie uskutočňovania procesných práv dovolateľa, a to v intenzite predstavujúcej až vadu zmätočnosti konania, a tým nezákonného rozhodnutia.

31. Dovolací súd sumarizuje a konštatuje, že skutkové a právne závery súdov nižších inštancií, rozhodnutia ktorých z hľadiska ich odôvodnenia pri potvrdzujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, tvoria organický celok, nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, pričom odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 spojení s § 378 ods. 1

a § 393 ods. 2 CSP). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd nerozhodol a neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

32. Dovolanie žalobcu preto z hľadiska ním namietaných vád zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP v tejto časti nie je prípustné a boli splnené podmienky pre jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP (dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné).

K prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 CSP

33. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval aj z ust. § 421 ods. 1 CSP. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (§ 432 CSP).

Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v takom prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

34. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň sa jedná o jednu z možností vymedzených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP.

V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

35. Z dovolania vyplýva, dovolateľ aj pri poukaze na dovolacie dôvody podľa § 421

ods. 1 CSP, v podstate vyjadril len nespokojnosť s právnym posúdením veci zo strany oboch súdov nižších inštancií, a to v súvislosti s ust. § 32 ods. 14 ZKR. Podľa názoru dovolateľa uvedené ustanovenie určuje predmet incidenčného konania a rovnako tak aj predmet dokazovania, ktoré mali súdy vykonať. Súdy nižších inštancií skúmali, podľa dovolateľa nesprávne, ním prihlásené pohľadávky len v rozsahu dôvodov ich popretia žalovaným správcom a nezaoberali sa žalobným petitom korešpondujúcim s § 32 ods. 14 ZKR.

36. Po preskúmaní obsahu dovolania z hľadiska jeho prípustnosti podľa § 421 ods. 1 CSP, dospel k dovolací súd k záveru, že dovolanie ani v tejto časti nie je prípustné.

Dovolateľ na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nenaformuloval žiadnu právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu

a ani nenaznačil, o ktorý prípad vymedzený písmenami a) až c) v § 421 ods. 1 CSP v danom prípade ide. Dovolateľ len všeobecne vyjadril nespokojnosť, a to s postupom súdov nižších inštancií, ktorého nesprávnosť však mala v podstate spočívať v chybnnej interpretácii aplikovaného ust. § 32 ods. 14 ZKR. Toto dovolateľ vidí predovšetkým ako súčasne namietanú zmätočnosť vadu ním vyvodzovanú z § 420 písm. f) CSP, ako už dovolací súd vysvetlil vyššie. Dovolací súd by vzhľadom na obsah podaného dovolania musel len hádať, akú právnu otázku z hľadiska úpravy obsiahnutej v § 421 ods. 1 CSP, mohol mať,

či mal dovolateľ na mysli a ktorej zodpovedanie odvolacím súdom má tvoriť vadu nesprávneho právneho posúdenia. Dovolateľ totiž v podstate tvrdí len to, že oba súdy nižšej inštancie mali tak, ako to umožňuje úprava obsiahnutá v § 32 ods. 14 ZKR, v prospech žalobcu určiť právny dôvod, vymáhateľnosť, poradie, či výšku pohľadávky.

37. Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade odôvodnenie dovolania v tejto časti nespĺňa zákonné náležitosti vymedzené v § 432 CSP, čo predstavuje dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. f) CSP.

38. Dovolací súd k tomu len dodáva, že samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) a spochybňovanie správnosti rozhodnutia, nezodpovedá kritériám uvedeným v § 432 CSP. Rovnako pod toto zákonné ustanovenie

nie je možné subsumovať nesúhlas dovolateľa s procesným postupom súdov nižších inštancií pri vykonávaní dôkazov a ich vyhodnotení.

39. Na okraj, napriek konštatovanej neprípustnosti dovolania, považuje dovolací súd

za vhodné, vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci, pre úplnosť zdôrazniť to, čo inak vyplýva aj napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, že prihlásená pohľadávka

sa v konkurze považuje za zistenú, t.j. za nespornú, márnym uplynutím lehoty

na popretie pohľadávky (§ 32 ods. 16 ZKR). V dôsledku márneho uplynutia lehoty

na popretie pohľadávky nastupuje v konkurze nevyvrátiteľná zákonná domnienka,

v zmysle ktorej už pohľadávku nie je možné v rámci konkurzu spochybníť.

Správca vykoná popretie pohľadávky tak, že rozsah popretia (napr. poprie právny dôvod pohľadávky, jej výšku alebo poradie) a dôvody popretia zapíše do zoznamu pohľadávok. Uplynutím lehoty na popretie pohľadávok sa považujú prihlásené pohľadávky za zistené

v rozsahu, v akom neboli popreté. Veriteľ je následne oprávnený podať žalobu v rozsahu, v akom mu bola pohľadávka popretá. Žaloba podaná v tej časti, v ktorej bola pohľadávka zistená, sa musí zamietnuť.

Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že pohľadávka je zistená v takej výške, v akej nebola popretá. Ak správca konkurznej podstaty nepoprie pohľadávku, táto

je zistená a uspokojuje sa v konkurznom konaní. Len čo uplynie lehota na popretie pohľadávky, nastupuje následok spočívajúci vo fikcii, že pohľadávky, ktoré neboli popreté,

sa považujú zo zákona za zistené. Ide o zákonnú fikciu, ktorú už rozhodnutím súdu

nie je možné prelomiť (k tomu vid' nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 13/2024 zo 14. mája 2024). Podľa názoru dovolacieho súdu takúto zákonnú fikciu zistenej pohľadávky nemožno následne prelomiť v incidenčnom konaní podľa § 32 ods. 9 ZKR, a to ani v prípade žaloby veriteľa o určenie totožnej pohľadávky prihlásenej do konkurzu po prihlasovacej lehote, popretej správcom ako duplicitne prihlásenej a už zistenej, hoci veriteľ popretej pohľadávky v žalobe tvrdí, že pohľadávku nadobudol skôr ako veriteľ zistenej pohľadávky. Predmet incidenčného konania je daný rozsahom a dôvodmi popretia správcom, tu duplicitou k už zistenej pohľadávke, a nie sporom medzi veriteľmi (postupníkmi) o vlastníctvo totožnej pohľadávky nimi nadobudnutej od rovnakého pôvodného veriteľa (postupcu) na základe dvoch rôznych právnych úkonov (zmlúv o postúpení). Navyiac, incidenčný spor tu prebiehal len medzi veriteľom popretej pohľadávky voči správcovi (§ 32 ods. 9 ZKR), pričom v danom prípade nie je žalovanou stranou veriteľ zistenej pohľadávky. Preto by z hľadiska iného okruhu strán nebolo možné pred súdmi nižších inštancií v danom incidenčnom konaní riešiť, a to ani prejudiciálne, otázku žalobcom tvrdeného vlastníctva popretej pohľadávky, či otázku neplatnosti cesie zistenej pohľadávky vo vzťahu k veriteľovi zistenej pohľadávky (čo by sa týkalo nielen postupníka ale aj postupcu). To, že pre takéto incidenčné konanie ZKR v § 32 ods. 14 stanovuje čoho, akého určenia sa veriteľ popretej pohľadávky v žalobe „môže domáhať“, neznamená, že konajúci súd žalobe musí vyhovieť, a teda popretú pohľadávku určiť. Regulárnym výsledkom konania o incidenčnej žalobe o určenie pohľadávky môže byť aj jej zamietnutie.

40. Podľa § 447 písm. c) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

41. Podľa § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

42. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP, ani podľa ust. 421 ods. 1 CSP, dovolací súd dovolanie žalobcu podľa ust. § 447 písm. c) a písm. f) CSP odmietol.

43. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ust. § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

44. Rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.